

Ekklesia Breda 16 juni 2019

Slotviering seizoen 2018-2019 – serie over het Marcusevangelie – gelezen: Marcus 10,13-31

Toespraak Franck Ploum

1.

Een nieuwe wereld, een andere omgang met elkaar, een toekomst voorbij aan uitbuiting en onwaardigheid, die toekomst wordt door Jezus 'Koninkrijk Gods' genoemd. Die situatie, waarbinnen God alles in allen is, gaat niet over leven na de dood, over een nieuw leven aan deze wereld voorbij, maar over hier en nu een andere omgang met elkaar, met onze leefomgeving, met onszelf. Om dat Koninkrijk, die nieuwe wereld te realiseren is een andere kijk nodig, een nieuwe blik op onze eigen en op elkaars werkelijkheid. Het is nodig dat wij allerlei vanzelfsprekendheden ter discussie stellen. Dat wij los durven laten waar we aan vast zitten.

Wie niet wordt als een kind, kan het koninkrijk niet binnengaan, horen we Jezus zeggen. Op de site van de BCC is een filmpjes te vinden (<https://www.facebook.com/watch/?v=1319571431411489>) waarop te zien is hoe kinderen van basisschoollleeftijd met verschillen omgaan. Telkens worden twee vrienden of vriendinnen bevraagd over wat nu de grootste verschillen zijn tussen hen beiden. Voor jou als kijker is duidelijk te zien dat het ene kind uit een Afrikaans of Aziatisch land komt en de ander uit Europa, of dat de één in de rolstoel zit of het syndroom van down heeft en de ander niet. Maar de kinderen vertellen dat het grootste verschil is dat de een beter kan voetballen, of beter is in rekenen op school, de een van tomatensaus houdt en de ander van fish and chips, of dat de een graag verstopper speelt en de ander tikkertje. Hoe eenvoudig het ook lijkt, maar de manier waarop volwassenen en kinderen kijken naar verschillen is fundamenteel. Kijk je naar uiterlijk verschil en bedenkt daar bij voorbaat allerlei obstakels en problemen bij, of kijk je door uiterlijkheden heen naar wat van belang is, namelijk of je een band, vriendschap, verbinding aan kunt gaan met de ander.

Het koninkrijk gaat over verbinding tussen mensen dwars door verschillen heen, over een andere manier van omgang met elkaar en over een wereld waarin er levensruimte en levenskans is voor iedereen.

2.

De bijbel is met het oog op die nieuwe wereld niet tegen bezit en zegt niet dat je geen geld mag verdienen of een goed leven mag leiden. De bijbel stelt wel vragen bij bezit ten kost van anderen, bij de wijze waarop je je geld besteedt, en vooral stellen de bijbelse verhalen vragen bij onze vrijheid: hoe vrij of onvrij maakt bezit jou, wat doet veel of weinig geld hebben met jou als mens. En hoe bepaalt of richt het je blik op de ander en op de wereld. Die vragen zijn aan de orde in de verhalen. 'Verkoop alles en geef het aan de armen' (Mc 10, 21) is geen aanklacht tegen het feit dat de persoon in kwestie veel bezit heeft, het is een vraag naar vrijheid of afhankelijkheid. Hoe vast zit je in wat je hebt en waarom kun je het niet loslaten? Zo lang bezit de hoogste waarde is, het meest nastrevenswaardig en de lat is waarlangs wij elkaar meten, is het koninkrijk nog ver weg. Wie in staat is los te laten brengt het koninkrijk dichterbij, wie los kan laten is immers in staat te delen, zich in te leven in de ander of bereid om te leven met '*minder meer*' omwille van leefomgeving of milieu.

Leven volgens de Thora, de leefregels, de richtingwijzer naar die nieuwe wereld, dat koninkrijk, is dus niet een kwestie van de afspraken nakomen. Ik heb mijn lijstje afgewerkt, ik heb me keurig gedragen, dus mijn rode loper kan worden uitgerold. Er is meer nodig dan je lijstje afwerken en zorgen dat je niet buiten de paden wandelt. Het gaat om een innerlijke gerichtheid, een 'sitz im leben'. Niet alleen 'wat' heb je gedaan, maar 'hoe' heb je de dingen gedaan. Met welke intentie, vanuit welke gedachte, met welke gerichtheid. Alleen vanuit eigen belang, of vanuit het belang van een ander, of een algemeen belang? En dan kan het zijn dat je keuzes hebt gemaakt, of moeten maken die misschien niet volgens het lijstje zijn, maar die vanwege de intentie, de gerichtheid, toch de juiste waren op dat moment.

3.

De vraag of je in staat bent om los te laten, gaat dus niet alleen over bezit of over de manier waarop je leeft, het gaat ook over gewoonte en vanzelfsprekendheden, over vooronderstelt gedrag en over de wijze waarop je omgaat met de gangbare orde en de daarbij horende uitingen en leefregels. Wanneer je voelt dat verwachtingen en omgangsvormen, afspraken en normen, je eerder beknellen dan vrijmaken voor de komst van het koninkrijk, moet je ze ook met een vraagteken durven voorzien. Wanneer je voelt dat het volgens van de regels nog slechts uiterlijk vertoon is, maar geen doorleefde werkelijkheid, dan moet je ze durven loslaten. Daarover heeft Jezus heel wat discussie gevoerd met wetgeleerden en Schriftgeleerden.

Vanuit dat opzicht kunnen rollen nog wel eens omgedraaid worden. En kunnen zij die 'eerst' leken te zijn, eindigen na wie 'laatst' leken te zijn. Hun lijstje was afgevinkt, maar ze waren nog niet in staat om de leefregels te doorgronden (psalm 119,73) Met andere woorden: hun innerlijke gerichtheid, hun kijk op de wereld, hun levenshouding was nog niet klaar voor het aanbreken van de nieuwe wereldtijd, hun hart was nog niet bij de zaak (psalm 119,80), zoals de dichter van psalm 119 zegt.

We worden uitgenodigd om bij te dragen aan een nieuwe wereld, maar die komt niet dichterbij door letterknechters te worden of door krampachtig te doen wat moet, wel door de levengevende woorden met ons mee te dragen in hart en ziel en verstand, ze te wikken en te wegen en ze te laten klinken en mee te laten wegen in de keuzes die we maken en de verbindingen die we met elkaar aangaan. Dan leiden ze tot vrijheid, zien we dwars door uiterlijkheden heen wat werkelijk van belang is brengen ze stap voor stap een nieuwe wereld dichterbij.

Zeg amen – dat het zo moge zijn.